

קו לחינוך

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באינטרנט
www.kavnet.co.il

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 452 ♦ י"ח אלול תשס"ח ♦ 18.9.2008 ♦ משוגר למנויים בלבד ♦ www.kavnet.co.il ♦ kav1@bezeqint.net
מו"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: זהבית 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

משרד החינוך יקיים השנה תוכנית ניסוי בנושא מניעת אובדנות

הפסיכולוגית הראשית של משה"ח; המורה הוא המאתר האפקטיבי ביותר של תלמידים בסיכון

יתמקד במערך המניעה הראשוני. במסגרת זו יתקיים השנה פיילוט במספר בתי"ס על יסודיים, שבמהלכו תתקיים תוכנית הסברה נרחבת בחדרי המורים ובקרב התלמידים למניעת אובדנות. בבתי"ס שישתתפו בניסוי גם יגויסו נאמני הסברה בנושא מקרב ההורים, המורים והתלמידים. לפרויקט ההסברה יגויסו כל גורמי הטיפול והחינוך, כולל ארגוני החינוך הבלתי פורמאלי ותנועות הנוער. לדברי פרידמן, חלקו של המורה באיתור תלמיד אובדני הוא גדול; "הנחת העבודה שלנו היא, שהמורה הוא המאתר האפקטיבי ביותר של תלמידים בסיכון. המורה נמצא במגע יום יומי עם התלמיד ויכול לשים לב לשינויים קיצוניים במצב רוחו, ירידה בלתי מוסברת בציוניו, תאונות חוזרות ונשנות הקורות לו, או חוסר עניין שלו בפעילות החברתית ביחס לעבר". פרידמן מזכירה, כי קיים חוזר מנכ"ל המפרט סימני אובדנות אצל תלמיד (חוזר סה/ 4 א' תשס"ה). אבל לדעתה כדי להביא את המורה לפקוח עין לסימנים אלה, צריך שהוא יונחה באופן תקופתי.

(המשך בעמ' 2)

השבוע התפרסמו ממצאי מחקר בנושא האובדנות בקרב בני הנוער בישראל, שערך הד"ר יוסי הראל מאוניברסיטת בר אילן. המחקר כלל מדגם מייצג של 1,600 תלמידי כיתות י' מהמגזר היהודי ו-2,000 תלמידים מהמגזר הערבי. כ-8% מהתלמידים היהודים וכ-18% מהתלמידים הערבים, דיווחו כי ניסו להתאבד פעם אחת. כ-20% מהתלמידים משני המגזרים דיווחו כי שקלו ברצינות להתאבד בשנה האחרונה.

בראיון לקו לחינוך אומרת הפסיכולוגית הראשית של משה"ח, ד"ר חוה פרידמן, כי ממצאי המחקר מעוררים דאגה, אך אי-אפשר להתייחס אליהם כפשוטם. לדבריה, יש לזכור שהנתונים נשענים על דיווח עצמי של התלמידים. "צריך לזכור שהעיסוק במוות ומשאלת המוות הם חלק מתהליך ההתבגרות", מציינת פרידמן. לדבריה, תופעת האובדנות בקרב בני הנוער מורכבת מאוד ומתעתעת, והעובדה המוצקה היחידה לגביה, היא מספר בני הנוער שהניסיון האובדני שלהם מצליח - כ-11 בשנה.

כיצד יפעל השנה משה"ח למניעת התופעה? לדברי פרידמן המשרד

תוכנית התגבור לבגרות לתלמידים אתיופים תצומצם השנה בכ-40%

לקראת זכאות לתעודת בגרות, מ-7,500 ל-5,000. צמצום נוסף יהיה במספר התלמידים שמשותפים בפרויקט עתידי, המשלב תלמידים בעלי פוטנציאל לימודי גבוה בקורסים במוסדות להשכלה גבוהה. טואבה מוסיף, כי פרויקט נוסף שמפעיל הארגון - המגשרים החינוכיים בבתי"ס, בוטל לחלוטין. המגשרים, שהם אקדמאים יוצאי אתיופיה, פעלו כחלק מהצוות החינוכי בבתי"ס שבהם יש שיעור גבוה של תלמידים בני העדה. המגשרים סייעו לשלב תלמידים עולים בבתי"ס. כמו כן פעלו המגשרים לקרב בין ההורים וצוות ביה"ס, ולבנות קבוצות הורים בני העדה שיהיו פעילים בחיי ביה"ס. לדברי טואבה, בשל הקיצוץ בתקציב פוטרו 30 מגשרים חינוכיים.

אלפי תלמידים יוצאי אתיופיה לא ייהנו השנה ממסגרות תגבור ותמיכה המופעלות בבתי"ס. הסיבה לכך - קיצוץ רחב היקף בתקציב שמעבירה המדינה לפרויקט הלאומי האתיופי, המפעיל את התוכנית. מהפרויקט נמסר לקו לחינוך, כי תוכניות הסיוע לתלמידים יוצאי אתיופיה היו אמורות להיות ממומנות בחלקים שווים על ידי הפדרציות היהודיות האמריקאיות והממשלה. השנה קיצצה הממשלה את תקציב הפרויקט ל-9 מיליון ש"ח בלבד, לעומת כ-25 מיליון ש"ח שמעבירות הפדרציות. לדברי מנהל התפעול של הפרויקט, אמיר טואבה, במסגרת הקיצוצים יצומצם השנה מספר התלמידים בני העדה המשתתפים בתוכנית SPACE, העוסקת בתגבור לימודי של תלמידי תיכון אתיופים

מרכז הזמנות ארצי למערכת החינוך

עד 30% חיסכון בעלויות הרכש של בית הספר

טל' 03-6354483/4/8

מרכז ההזמנות של קו לחינוך עובד עם כ-500 נותני שירותים למערכת החינוך, מה שמאפשר לנו לדרוש הנחות ניכרות עבור לקוחותינו.

דרך מרכז ההזמנות שלנו תוכל להזמין כל מה שבית הספר צריך, כמו ציוד, מופעים, טיולים, אירועים, תוכניות לימודים והעשרה ועוד.

קו לחינוך
הקו שלך למידע חינוכי

טל': 03-6354483/4/8, פקס: 03-6354490, דוא"ל: kav1@bezeqint.net

משרד החינוך יקיים השנה תוכנית ניסוי בנושא מניעת אובדנות

(המשך מעמ' ראשון)

בטיול שנתי, שבו נמצא התלמיד בסביבה שונה מזו שהוא רגיל לה, ומפוקח פחות מתמיד, גובר הסיכון לניסיון אובדני. כיצד יוכל היה בית החולים, המוגבל בחוקי החיסיון הרפואי, לפעול אחרת? לדברי פרידמן מכוונות משותפת למטרה למנוע ניסיונות אובדניים, הייתה מביאה את הצוות הרפואי לשבת עם האם. על הצוות לשכנע אותה שיש סכנה להישנות הניסיון האובדני, ועליה לדווח לביה"ס כדי שיוכל לפקוח עין על התלמידה. הפסיכולוגית הראשית של משה"ח מסבירה את שכיחות ניסיונות האובדנות בקרב התלמידים במגזר הערבי בכך שבני הנוער הערבים לכודים בין שתי תרבויות – התרבות המסורתית והתרבות הישראלית המודרנית. בני הנוער הערבים נקרעים בין קודים שונים ולכן הם נמצאים בסיכון גבוה לאובדנות. לדבריה, תופעה זו ניתנת למצוא גם אצל בני נוער עולים. פרידמן מציינת, כי במחקר דיווחו תלמידים ערבים רבים על תחושות דיכאון וחרדה, שגם הם גורמי סיכון גבוהים לאובדנות.

כמו כן, המורה צריך לדעת כי גורמי הטיפול, כמו התחנה לבריאות הנפש ברשות המקומית, מכוונים לנושא זמניים לפנייה טלפונית שלו במקרה הצורך, מה שלדברי פרידמן לא תמיד קורה במציאות. הוועדה הבין משרדית למניעת אובדנות, שבה שותף משה"ח, מבקשת לחבר בין כל הגורמים הבאים במגע עם בני נוער, כדי שיהיו מכוונים לאבחון ולטיפול באובדנות. בוועדה חברים נציגים משה"ח, משרד הקליטה, משרד רווחה, משרד הבריאות, קופות החולים, המשטרה, הצבא, האוניברסיטאות והג'וינט.

פרידמן מביאה דוגמה מהשטח לאי תיאום בין גורמי טיפול שונים; אם מגיעה עם בתה לחדר המיון בבית החולים לאחר שזו בלעה כמות גדולה של כדורים. ברור שמדובר בניסיון אובדני, אבל האם מבקשת מהרופאים לא לציין זאת בגיליון האשפוז, ומתעקשת שמדובר בטעות בלבד. הבת חוזרת לביה"ס, שאינו מודע לבעיה, ולאחר כמה ימים יוצאת לטיול שנתי. לדברי פרידמן,

עלייה של 30% בביקוש למורים לתושב"ע בתיכונים

במורים למקצוע. לדברי ד"ר שגית מור, ראש החוג לתרבות ישראל במכללה; "העלייה בביקוש למורים בתושב"ע, נוצרה עקב ההבנה בצורך להעמיק את החינוך היהודי-ערכי במערכת הממלכתית הכללית". מהמכללה לא נמסרו נתונים על מספר הנרשמים למגמה, בנימוק כי ההרשמה עדיין לא הסתיימה.

המכללה האקדמית בית ברל תפתח השנה מגמה להכשרת מורים לתושב"ע, במסגרת החוג לתרבות ישראל. מהמכללה נמסר, כי מדובר בתוכנית ראשונה מסוגה במכללה חילונית. עוד נמסר, כי פתיחת המגמה להכשרת מורים לתושב"ע נובעת מנתוני משה"ח, שלפיהם חלה עלייה של כ-30% בביקוש של בתיה"ס העל יסודיים החילוניים

אלפי מורים שהצטרפו לבנק יהב נהנים מתנאים שקשה להאמין!

הלוואות ייחודיות	הטבות בניהול חשבון עו"ש משכורת
<p>הלוואה ייחודית לכל מטרה לפותחי חשבון עו"ש משכורת, בריבית "פריים" מינוס 0.5%</p> <ul style="list-style-type: none"> לחופשה ולנופש - הסדר מיוחד ללקוחות יהב - הלוואה ייחודית ללא ריבית וללא הצמדה. פרעון ההלוואה עד 12 חודשים, בכפוף להסדר עם חברת הנסיעות. לרכב - בריבית "פריים" מינוס 2% בשיתוף חברת "קל אוטו". פרעון ההלוואה עד 48 חודשים. 	<ul style="list-style-type: none"> פטור מעמלת פעולה על ידי פקיד! פטור מעמלת פעולה בערוץ הישיר! פטור מעמלת הקצאת אשראי. פטור מעמלת הפקת פנקסי שיקים רגילים. פטור מדמי כרטיס על כרטיס אשראי (ישראל, מאסטרקרד, גולד מאסטרקרד). החזר עמלת העברה למעבירים תיק ני"ע מבנק אחר (עד גובה עמלה מאושרת).
	<ul style="list-style-type: none"> משיכת יתר עד גובה 3 משכורות: עד 5,000 ₪ בריבית יהב מעל 5,000 ₪ עד גובה המסגרת המאושרת בריבית "פריים" + 2%. הטבות בעמלות מט"ח. הטבות בעמלות ניירות ערך.

קו לחינוך 908

להצטרפות: *2617
www.bank-yahav.co.il

כל האמור בפרסום זה נכון למועד פרסום וכפוף להוראות הדין, הרשויות המוסמכות, הסכם המעסיק ונהלי בנק יהב. אין בפרסום זה משום התחייבות ו/או ויטוי, חוות דעת או המלצה ביחס לפעולות האמורות לרבות כדאיתן. מתן האשראי, דמי הטיפול למתן הלוואות וקביעת הבטחונות בכפוף לאישור הבנק ותנאיו. הבנק שומר לעצמו את הזכות לשנות את התנאים בכל עת.

תוכנית חדשה בחינוך הגופני; התלמיד ייבחן בכל תחום ספורט הקרוב לליבו

הפנאי, לא חשוב איזה, ולתת להם תחושת הישג. "אם לתלמיד יש תחושת כישלון בגלל שהמורה, המתמחה בסוג מסוים של התעמלות, החליט להדגיש דווקא תחום זה בשיעוריו, הרי שנכשלנו", הוא מוסיף. לדברי המפמ"ר, הטמעת התוכנית החדשה במערכת החינוך תימשך שנתיים – שלוש בשל התקציב המצומצם להשתלמויות מורים. לגבי נושאי הלימוד העיוניים שישולבו בתוכנית החדשה מצוין זוכמן, כי גובשו בחוברת עשרות נושאים, שבוגר מערכת החינוך צריך לדעת. בין הנושאים; "כיצד הלב פועל בתנועה" ו"איך מודדים דופק". כמו כן יילמדו נושאי תוכן, שלטענת המפמ"ר התלמיד הישראלי חייב להכיר, למשל על רצח 11 הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן.

בעוד כשבוע תחל השתלמות בתוכנית החדשה, שבה ישתתפו 60 מורים מובילים – 10 מכל מחוז. עם תום ההשתלמות כל מורה ישמש כמדריך לתוכנית לעשרות מעמיתיו במחוז.

המפמ"ר לחינוך גופני מוסיף, כי השנה החל מסתמן מחסור במורים לחינוך גופני בבתי"ס. לדבריו, עד כה לא היה מחסור כזה. "לצעירים המסיימים לימודי חינוך גופני יש כיום אופציות אחרות לתעסוקה שבהן הם מתוגמלים בשכר גבוה הרבה יותר, כמו הדרכה במתנ"סים ובמרכזי ספורט", הוא מוסיף.

משה"ח השלים לאחרונה את הכנתה של תוכנית לימודים חדשה בחינוך הגופני. התוכנית, שגיבושה החל לפני למעלה משנתיים, כוללת רצף נושאי לשיעורי החינוך הגופני בכיתות ג'–י"ב, תוכנית חינוך גופני לגני הילדים, נושאים עיוניים וסטנדרטים חדשים.

לדברי מפמ"ר החינוך הגופני במשה"ח, אברהם זוכמן, חידוש חשוב בתוכנית יהיה השינוי במבדקי אות הכושר והספורט. כידוע, מדובר ב-5 מבדקים, שאותם צריכים לעבור התלמידים במהלך שנות לימודיהם. לדברי זוכמן, מדובר בשינוי מהפכני, שבו ישראל תהיה חלוצה. לטענתו, המבדקים כיום מתאימים יותר לספורטאים מאשר לתלמידים, מכיוון שהם בודקים הישגים בלבד. המבדקים החדשים לא יעסקו בהישגים אלא בביצוע – ביישום של מה שנלמד בשיעורי החינוך הגופני. הישגיו של התלמיד יושוו רק להישגיו בעבר ולא לרמת הישגים אחידה כלשהי הנדרשת מכלל התלמידים. לכל תלמיד גם תינתן האפשרות להיבחן בתחום ספורט הקרוב ללבו ולא רק בתחומים המסורתיים במבדקים – כפיפות בטן, ריצות קצרות וארוכות, קפיצה למרחק ותרגיל על מתח. לדברי זוכמן; "שיעורי החינוך הגופני בבתי"ס לא נועדו להכשיר ספורטאים, וגם אינם יכולים לעשות זאת בשתי שעות שבועיות, את זה עושות אגודות הספורט". לדבריו, מטרות השיעורים הן לעורר מוטיבציה בקרב התלמידים לעסוק בפעילות גופנית כלשהי בשעות

כדאי לדעת

■ תוכנית למידה ותמיכה אישית על פי צרכי התלמיד –

"בדרכי" הוא מרכז למידה ותמיכה, המעניק לתלמידים ולבוגרים לקויי למידה שירותי הוראה מתקנת ואסטרטגיות למידה. במרכז בדרכי מושם דגש על הפרט וצרכיו המיוחדים, כמו גם על טיפוח הערך העצמי והאמונה ביכולתו של התלמיד להשיג כל יעד שיבחר. במרכז נבנית תוכנית למידה אישית לתלמיד על פי צרכיו, בהתאם לאבחון שנערך לו. המרכז מיועד לתלמידים מראשית דרכם בבית"ס היסודי ועד לסיום התיכון. הלמידה במרכז מתקיימת בשיעורים פרטניים או בקבוצות קטנות של עד ארבעה תלמידים. כמו כן מעניק המרכז לתלמידים תמיכה בטלפון ובפורום באינטרנט.

לפרטים נוספים; טל' – 04-8331623, 050-6797860, דוא"ל – bedarki@coolmail.co.il, ובאתר קו לחינוך במדור – אבחונים ולקויות למידה.

■ חיבורים עם עצמך ועם אחרים – עמנואל לאור הוא שחקן

ומומחה לשפת הגוף, המתמחה בתחום ההתפתחות האישית והתקשורת הבין אישית. לאור מציע לאנשי החינוך סדנה המתמקדת בעבודתם. הסדנה היא בת שלושה מפגשים ובה בשלושה נושאים; הקשבה, שפת הגוף ותקשורת בין אישית. משתתפי הסדנה עוסקים במגוון החוויות המלוות את עבודתם באמצעות הפעלות, דמיון מודרך וסימולציות בשפת הגוף. תוך כדי כך עורכים המשתתפים מסע אל עולמם הפנימי, אל הערכים המלווים אותם והמתרחש בחייהם בפועל. הסדנה מועברת בבית"ס ומיועדת לכל חברי הצוות החינוכי.

לפרטים; טל' – 09-7498716, 052-8875702, ובאתר קו לחינוך במדור – קורסים סדנאות והשתלמויות.

■ אבחון וסיוע לילדים לקויי למידה ולהוריהם – המאבחן

הדיקטי פיליפ בן גיגי עוסק שנים רבות בסיוע לילדים לקויי למידה ובעלי הפרעות קשב וריכוז ולהוריהם. בן גיגי, המשמש כמאבחן דידקטי מוסמך באישור משרד החינוך ומטעם אגודת ניצן, הוא גם מורה בכיר בעל תואר ראשון בחינוך, ובוגר לימודי תרפיה במזיקה.

בין השירותים שמעניק בן גיגי; אבחון דידקטי של ליקויי למידה,

הוראה מתקנת והקניית אסטרטגיות למידה, ייעוץ והדרכה להורים ומורים והרצאות בנושא ליקויי למידה. לפרטים נוספים; טל' – 054-2620247, דוא"ל – testphil@gmail.com, ובאתר קו לחינוך במדור – אבחונים ולקויות למידה.

אימון מחוקק בלזר, מחלה לקריאה שאפס ארפאט

**אותיות
הפלא**

תולעת ספרים

אותיות הפלא, תולעת ספרים

תוכנות מחשב ייחודיות ללימוד
ולשיכור הקריאה, הכתיבה
והבנת הקריאה בדרך חווייתית ומהנה.
מצויין גם ללקויי למידה.

לפרטים ולרכישה:

לומדע - 04-9947780 www.lomda.net

שובל - 04-8312730 www.shoval.co.il

”גברים למה בחרתם להיות מורים?”

מחקר מצא הבדלים בין מניעיהם של סטודנטים מקבוצות חברתיות שונות לבחור בהוראה

או למתבגרים ורצון להיות סוכני שינוי בקהילה. החוקרות מציינות, כי אצל כל הסטודנטים הגברים, ללא הבדל בקבוצת השיוך, הייתה התלבטות רבה בין הבחירה במקצוע ההוראה ובין בחירה במקצוע אחר, שבו ניתן לקבל שכר או מעמד חברתי גבוה יותר. כמו כן כל הסטודנטים ציינו, כי על בחירתם בהוראה השפיעו דמויות של מורים או מורות מעברם. מרבית הסטודנטים גם ראו במקצוע ההוראה קרש קפיצה לתפקידי ניהול במערכת החינוך. ההוראה נתפסה רק כשלב ביניים בדרך לתעסוקה שאליה הם שואפים באמת.

בנושא המניעים הייחודיים לכל קבוצה מצאו החוקרות, כי הסטודנטים הבדואים בחרו במקצוע ההוראה בעיקר בגלל שהוא מעניק להם תעסוקה יציבה. הסטודנטים הבדואים גם הדגישו, כי במגזר שלהם קיימות רק אפשרויות תעסוקתיות מועטות לגברים משכילים. בקרב הסטודנטים יוצאי אתיופיה בלטה ההשפעה של מורים מעברם, שהיוו עבורם מודל לחיקוי. מניעים נוספים לבחירה בהוראה אצל הסטודנטים יוצאי אתיופיה היו התנסות קודמת בהדרכה, ותפיסת מקצוע ההוראה כמכובד. מניע בולט אחר שהשפיע על הסטודנטים האתיופיים היה הרצון לשמש מודל לחיקוי בעדה וסוכני שינוי חברתיים. הסטודנטים הצברים הדגישו את המניע האידיאולוגי לבחירתם בהוראה, יחד עם רצונם להיות סוכני שינוי בקהילה. עם זאת, הסטודנטים הצברים הדגישו בראיונות את היוקרה הנמוכה של מקצוע ההוראה, ואת הכורח במציאת עבודה נוספת כדי להשלים הכנסה. גם הסטודנטים הצברים ציינו, כי החלטתם לעסוק בהוראה הושפעה ממורים שלימדו אותם בעבר ומניסיון מוצלח בהדרכה בתנועות נוער או בצבא. לעומת זאת, הסטודנטים הצברים היו היחידים שציינו כמניע לבחירה בהוראה את אהבתם לילדים ורצונם לטפל בהם ולהעניק להם חום.

החוקרות סבורות, כי הדרך למשוך מורים גברים להוראה היא באמצעות פיתוח תוכניות הכשרה המדגישות את הפן הערכי-חברתי של מקצוע ההוראה, ללא קשר לסטאטוס או יוקרה.

מרבית עובדי ההוראה במערכת החינוך בישראל, כמו גם במדינות רבות אחרות בעולם, הם נשים. בממוצע רק כ-19% מהמורים בישראל הם גברים. בחינוך היסודי שיעור עובדי ההוראה הגברים קטן אף יותר – כ-9% בלבד. מחקר בשם ”גברים; למה בחרתם להיות מורים?” ביקש לבדוק מהם המניעים הגורמים לגברים לבחור ללמוד במסלול ההוראה. את המחקר ערכו החוקרות עדנה רובין, אתי גלעד ושוש מלאת ממכללת אחוה.

החוקרות מציינות, כי מיעוט הגברים בהוראה הוא מושא לדאגה בקרב חוקרים ומעצבי מדיניות החינוך בכל העולם. הדעה הרווחת היא, כי גברים צריכים להיות בעלי תפקיד משמעותי בחינוך בכלל ובחינוך היסודי בפרט, כדי לשבור את הסטריאוטיפ הנשי של המקצוע, וליצור בקרב התלמידים מודל הזדהות וחיקוי חלופי למודל הנשי. מטרת המחקר הייתה לחשוף את מניעיהם של גברים מקבוצות התייחסות חברתיות שונות לבחור במקצוע ההוראה. במחקר השתתפו פרחי הוראה משלוש קבוצות חברתיות; צברים, יוצאי אתיופיה, ובדואים. החוקרות ביקשו למצוא מהם הגורמים החינוכיים, המשפחתיים והחברתיים, שהניעו את הסטודנטים לבחור בהוראה. הנחת המחקר הייתה, כי ממצאי המחקר יסייעו לזהות תחומים שיש לטפל בהם כדי למשוך גברים להוראה.

המחקר התבסס על הגישה האיכותנית של חקר מקרה, והתקיים באמצעות ראיונות של החוקרות עם תלמידי ההוראה. במחקר השתתפו 15 סטודנטים להוראה – 5 מכל קבוצת התייחסות חברתית. המחקר מצא מספר מניעים לבחירה בהוראה, המשותפים לסטודנטים מכל הקבוצות החברתיות, אם כי לעתים במינוחים שונים. המניעים המשותפים היו חיצוניים, פנימיים ואידיאולוגיים. בין המניעים החיצוניים – ראייה בהוראה כתעסוקה יציבה, השפעה של בני משפחה ומורים וסטאטוס תעסוקתי.

בין המניעים הפנימיים; יכולת אקדמית, כשרון טבעי להוראה ואהבת המקצוע. בין המניעים האידיאולוגיים; רצון לתרום לחברה, רצון לעזור לילדים

דיאלוג אישי עם תלמיד? – לא כל מורה יודע איך

על פי החוברת, דיאלוג אישי מורה-תלמיד חיוני להעצמת התלמידים ולהעצמת המורים כאחת. לדיאלוג האישי יש השפעה ניכרת על הדימוי העצמי של התלמיד ועל קשרי האמון המתפתחים בינו ובין המורה.

בחוברת מצוין, כי במסגרת הניסוי בתוכנית עוז לתמורה של ארגון המורים, הוקצה למורים זמן לשיחות אישיות עם תלמידים. מחקר שליווה את התוכנית מצא, כי השיחות האישיות גרמו למורים לחוש קרבה ואמפתיה רבה יותר כלפי התלמידים. המורים גם חשו שהם משמעותיים יותר עבור תלמידיהם – דבר שתרם להגברת הסיפוק שחשו בעבודתם. עם זאת, המורים ציינו כי נחשפו לבעיות של תלמידים שבעבר לא היו מודעים להן, וחשו מתוסכלים מאי יכולתם לספק להן פתרונות. המורים גם חשו שהם חסרי הכשרה בניהול שיחה אישית.

אחד הפרקים בחוברת מתייחס להיערכות הארגונית שעל ביה”ס לבצע כדי לאפשר קיומן של שיחות אישיות בין מורים ותלמידים. בפרק נטען, כי ביה”ס חייב לספק מסגרות המאפשרות שיחות כאלו. בין הנושאים הנוספים בחוברת; ”התבוננות באחר”, ”הקשבה ואמפתיה – דו שיח מתכוון”, ”התמקדות בכוחות חיוביים”, ”שאלות שאלות מאתגרות ומוקירות”, ”שיחות היכרות”, ”שיחות משמעת”, ”שיחות הערכה” ו”שיחות בנושאי מצוקה”. ניתן לעיין בחוברת המלאה באתר שפ”י.

השעות הפרטניות במסגרת רפורמת אופק חדש מעניקות למורה אפשרויות חדשות ליצירת קשר אישי עם כל אחד מתלמידיו. אבל מסתבר, כי היכולת לפתח דיאלוג אישי עם תלמיד אינה מיומנות שכל מורה בקיא בה.

כדי לסייע למורים שאינם בקיאים במיומנות זו, הוציא לאחרונה שפ”י לאור חוברת בשם ”דיאלוג מורה תלמיד – מתווה לשיחות אישיות בין מורים לתלמידים”. מטרת החוברת היא לתת בידי המורים כלים מגוונים לניהול שיחה אישית עם תלמיד, הורה או איש צוות. החוברת כתובה בצורה של סדנה אישית-התנסותית, המאפשרת למורה לשפר כלים קיימים ולפתח כלים חדשים לניהול דיאלוג. בחוברת משובצים תרגילים לעבודה עצמית, מנותחות דוגמאות של שיחות אישיות בין מורים ותלמידים, ומובאות דילמות חינוכיות העולות מהן. בחלקה הראשון של החוברת מציינות המחברות, כי בשיחות ההכנה לכתיבתה הן בדקו את זכרונו על שיחות אישיות שערכו כתלמידות עם מורים בביה”ס. המחברות מספרות, כי להפתעתן הן התקשו להיזכר בשיחות כאלו. חוויה זו חזרה במספר קבוצות מיקוד של מורים ותלמידים. לעומת זאת, חלק מהמשתתפים בקבוצות המיקוד ציינו מורים כדמויות משמעותיות בחייהם. המחברות מצאו, כי קיים פער בין החשיבות הרבה שמייחסים תלמידים לקשר עם מוריהם לבין העובדה, ששיחות אישיות בין מורה לתלמיד מתרחשות רק לעתים נדירות.

■ עשרות עובדי הוראה בצפון התנדבו במתחם "הפוך על החוף" – כאלף בני נוער מכל המגזרים, השתמשו במהלך חופשת הקיץ בשירותי מתחם "הפוך על החוף", שפעל לחוף הכנרת. כך נמסר ממינהל חברה ונוער במחוז צפון. מהמחוז נמסר, כי עשרות מעובדי מערכת החינוך בצפון התנדבו לסייע במתחם לבני הנוער. בין המתנדבים; 15 מפקחים של מינהל חברה ונוער, כ-20 מורים, 13 מורי של"ח, 16 עובדי קידום נוער ומדריכי יחידות נוער מהצפון, ו-21 סטודנטים להוראה ממכללת אורנים. עובדי ההוראה והסטודנטים ניהלו במתחם שיחות תמיכה וייעוץ עם בני נוער שבילו בחוף הכנרת. מטרת הפרויקט הייתה לצמצם את האלימות והשימוש בסמים ואלכוהול בקרב בני הנוער.

את המתחם הקים מינהל חברה ונוער במחוז, בשיתוף עם הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול, עמותת על"ם, הג'וינט, קרן סקטא-רש"י, ורשויות מקומיות באזור. מהמחוז נמסר, כי במתחם גילו בני הנוער, כי אנשי הממסד החינוכי עשויים להיות בני שיח קשובים ולא רק משגיחים או מטיפים.

■ אות הערכה – מועדון רוטרי במועצה המקומית גן יבנה החליט, כי סגלי ההוראה ביישוב ראויים בתחילת השנה לאות הערכה על

נציגי המועדון עברו בשבוע שעבר בבתי"ס ביישוב, וחילקו בחדרי המורים שי - עציץ ירוק וגדול שאליו צורף מכתב ברכה מעוטר.

פועלם. נציגי המועדון עברו בשבוע שעבר בבתי"ס ביישוב, וחילקו בחדרי המורים שי - עציץ ירוק וגדול שאליו צורף מכתב ברכה מעוטר.

■ ברעננה; צועדים ביחד לביה"ס – רבים מתלמידי ביה"ס היסודי יחדיו בשכונת קריית שרת ברעננה, צועדים השנה בצורה מאורגנת לביה"ס. הצעידה נערכת במסגרת מיזם של העירייה, המתקיים בשיתוף עם ועד ההורים של ביה"ס. במסגרת המיזם, התלמידים צועדים לביה"ס ובחזרה ממנו במסלול שהוכשר במיוחד למטרה זו. מטרת המיזם היא לעודד את ההליכה ברגל לביה"ס בקרב התלמידים.

המיזם החל ביום השני ללימודים, בצעדה של כ-80 תלמידים מצוידים בכובעים ובלונים. התלמידים נפגשים מדי בוקר בחניון הספורטק העירוני, וצועדים לביה"ס בשתי קבוצות הליכה. כל קבוצה מלווה במבוגר, הממתיין לתלמידים בחניון. המיזם מתקיים במסגרת תחרות שיזם ארגון "תחבורה היום ומחר". לתחרות נרשמו השנה כ-48 רשויות מקומיות. הרשויות נדרשות ליזום פרויקטים המעודדים קידום תחבורה החוסכת משאבי דלק או אינה פוגעת בסביבה, כמו התחבורה הציבורית, רכיבה על אופניים והליכה ברגל.

■ בראש העין; בתי"ס מנגנים – כ-400 תלמידים מארבעה בתי"ס יסודיים בראש העין, ישתתפו בשנה הקרובה במיזם בשם "בי"ס מנגן". במסגרת המיזם יתמחו תלמידי בתי"ס אשכול ורמב"ם בנגינה בכלי נשיפה, תלמידי בי"ס טל יתמחו בנגינה בכלי קשת, ותלמידי בי"ס ענבלים - בנגינה בכלי פריטה. השנה תגובש למיזם תוכנית עירונית, שתכלול את תכני הלימוד, היעדים הנגזרים מהם וקריטריונים לבדיקת ההתקדמות. התוכנית תכלול פעילויות מוזיקליות משותפות לכל בתי"ס ופעילויות בית ספריות נפרדות.

התלמידים שייקחו חלק במיזם, ישתתפו בהופעות ומפגשי תזמורות, ויפיעו באירועים שונים בבתי"ס ובמסיבות סוף השנה. המיזם מופעל בשיתוף עם הקונסרבטוריון העירוני.

■ עמותת יוניסטרם תפתח קבוצות חדשות – עמותת יוניסטרם תפתח השנה קבוצות חדשות ברחבי הארץ, כך נמסר מהעמותה. מטרת העמותה היא להציח מנהיגות עסקית וחברתית

בקרב בני הנוער באזורי הפריפריה. חניכי קבוצות יוניסטרם משתתפים בתוכנית הכשרה תלת שנתית בכיתות י' -י"ב. במסגרת התוכנית משתתפים התלמידים בסדנאות בנושאים מנהיגות ועסקים, ומתנדבים בפעילויות למען הקהילה.

כמו כן נפגשים התלמידים עם יזמים ואנשי עסקים, וכל קבוצה מקימה חברת סטארט-אפ, מפתחת מוצר ומשווקת אותו. תהליך המיון לקבוצות החדשות נפתח בימים אלו בקרב תלמידי שכבות כיתות י'. התהליך כולל; חשיפה של התוכנית בבתי"ס, רישום באתר האינטרנט של העמותה, סדנאות מיון וראיונות אישיים. עמותת יוניסטרם כבר פועלת ביישובים; אילת, עפולה, המועצה האזורית גלבוע, מעלות תרשיחא, אור יהודה, חצור הגלילית, עכו, נצרת עילית, נתיבות וכפר יונה.

כתובת אתר העמותה; <http://www.unistream.co.il> **■ לומדים על סובלנות באמצעות הקומיקס –** ארגון צו פיוס ומטח שלחו לאחרונה לבתי"ס היסודיים הזמנות להצטרף לתוכנית "יוצאים מהבועה, מדברים בקומיקס". ההשתתפות בתוכנית היא בחינם, וכרוכה רק בעלות הרשמה בסך 150 ש"ח לכיתה. תוכנית יוצאים מהבועה, מדברים בקומיקס היא יוזמה של ארגון צו פיוס, שמטרתה לטפח בקרב התלמידים בגיל צעיר את ההבנה שניתן לפתור מחלוקות באמצעות הקשבה והידברות. הפרויקט מבוסס על כלי קומיקס אינטרנטי, שפותח על ידי מטח. התלמידים המשתתפים בתוכנית רוכשים כלים לניהול דיאלוג, ולומדים באמצעות עשיית הקומיקס מהי סובלנות, מדוע יש להשתמש במילים באופן זהיר, כמה חשוב להקשיב ועוד. במסגרת הפרויקט יוצרים התלמידים סיפורי קומיקס העוסקים בהידברות בין ילדים מרקע שונה, למשל חילונים ודתיים. לקראת סוף השנה נערכת תחרות נושאת פרסים בין יצירות התלמידים, בהשתתפות ציירי הקומיקס אורי פינק ושי צ'רקה. כתובת אתר התוכנית; <http://comics.cet.ac.il>

כדאי לדעת

הטבות השבוע ממרכז הזמנות של קו לחינוך

שם המפרסם	הסיווג במרכז הזמנות	ההטבה ממרכז הזמנות
חי נגב קיבוץ רביבים - מגוון פעילויות, התנסות מחקרית והתנסות תחושתית	אטרקציות חינוכיות בדרום	10% הנחה
שאמניזם מעשי, אוהד אזולאי - הכשרת מאמנים ומטפלים, טיפול באומנות	ייעוץ כלכלי וארגוני	20% הנחה
אולפני אתרוג - סרטים, סרטי תדמית, סרטים לאירועים	שירותי הפקות ואומנים	תסריט על חשבון הבית
אירוח דרוזי בעוספיה - ימי כיף, הצצה לעולם הדרוזי, סיפורי עדה	אטרקציות בצפון	סיוור מעמיק בחבע העתיק ובבית הבד ללא תשלום
אינטרנט רימון - אינטרנט מאובטח לבתי ספר	מחשבים בחינוך	25 מגה בעלות של 15 מגה
בצל הפסיפלורה - חוויה חקלאית לתלמידים במטע פסיפלורה	אטרקציות בצפון	בקבוק שיכר חינם קטן ברכישת בקבוק גדול
הבית המרוקאי - מרכז מורשת יהודי מרוקו	ארגון והדרכת טיולים	15% הנחה
זוהא אבידן - עיצוב וקישוט סביבת ביה"ס	עיצוב סביבה לימודית	עיצוב לוח ללא עלות
חוויות - סיוור חוויה בערים גדולות, סיורים במועדים מיוחדים	ארגון והדרכת טיולים	הפעלה מיוחדת לצוות המורים
TOC - חשיבה שיטתית ויצירתית	הוצאת ספרי לימוד והוראה	חברות הדרכה לכל מורי השכבה ללא עלות
טרקטורוני מוצא - ימי כיף ואירועים	אטרקציות במרכז	15% הנחה

■ **אבן הפינה** – לאחרונה החלה בניית המבנה הממוגן, שבו יאוחדו שני בתיה"ס העל יסודיים של המועצה האזורית אשכול – מעלה הבשור והבשור. בניית מבנה ביה"ס אמורה להסתיים בחודש מאי 2009. בחודש שעבר השתתפו כ-100 חברי צוות משני בתיה"ס בסדנת למידה בנווה אילן. מטרת הסדנה הייתה לגבש את עקרונות התפיסה החינוכית של ביה"ס המשותף.

הדיונים נערכו בחלקם בקבוצות קטנות, בהנחיית מנחות מהמינהל לחינוך ההתיישבותי, ובחלקם במליאה. את הדיונים ליוותה היועצת הארגונית, ד"ר אתי חגי. במידעון ביה"ס מעלה הבשור מסופר, כי יום לפני פתיחת שנת הלימודים, התקיים באתר הבנייה של ביה"ס החדש טקס הנחת אבן הפינה. בטקס השתתפו בין היתר תלמידי שכבת י"א משני בתיה"ס, והופיעה להקת ביה"ס מעלה הבשור. במהלך הטקס כתבו המשתתפים דברי ברכה לביה"ס החדש על חלוקי נחל, ואלו הונחו בבור וכוסו במלט.

■ **גידול ניכר** – ביה"ס מקיף עמל עמק חרוד מציין השנה גידול ניכר במספר תלמידיו; בביה"ס לומדים 700 תלמידים, לעומת 500 תלמידים אשתקד. מרשת עמל נמסר, כי מחזור שכבה ז' בביה"ס הוא הגדול ביותר מאז הקמת ביה"ס, ומונה כ-160 תלמידים.

■ **מבנה חדש** – בכפר הנוער הממלכתי-דתי הודיות שליד טבריה נחנך החודש מבנה חדש, שישרת את תלמידי המגמה ללימודי משטרה. המגמה פועלת

בימים אלה שוקלת הנהלת ביה"ס לצרף תלמידות למגמת המשטרה החל משנת הלימודים הבאה.

בהודיות זו השנה השנייה. מהנהלת כפר הנוער נמסר, כי מספר תלמידי המגמה הוכפל השנה. עוד נמסר, כי בימים אלה שוקלת הנהלת ביה"ס לצרף תלמידות למגמת המשטרה החל משנת הלימודים הבאה.

מחוז צפון

■ **מרכז הכובד** – כ-200 מורי היל"ה ועובדי קידום נוער מכל המגזרים במחוז,

השתתפו לאחרונה בכנס בבית לוחמי הגטאות. במסגרת הכנס התקיימה תערוכה, שבה הוצגו עבודות בנושא "היישוב שלי", שהכינו אשתקד בני נוער המשתתפים בתוכנית היל"ה. במהלך הכנס חולקו תעודות הוקרה ליחידות קידום נוער מצטיינות במחוז. במקום הראשון זכתה היחידה מהמועצה המקומית מג'אר, במקום השני – היחידה מעכו, ובמקום השלישי – היחידה ממעלות. כמו כן חולקו בכנס תעודות הצטיינות למורים ומדריכים שהגיעו להישגים גבוהים במיוחד בעבודתם עם בני הנוער אשתקד. לדברי מנהל מינהל חברה ונוער במחוז, יוסי כיטוב, המסר המרכזי בכנס היה, כי הטיפול בתלמידי היל"ה וקידום נוער הפך מנושא שולי בסדר היום של מערכת החינוך לאחד מהנושאים החשובים בעשייה החינוכית.

■ **לצמצם** – 3 מבין 9 כיתות ז' בביה"ס אורט אלון ביקנעם היו אמורות להכיל השנה 41 תלמידים כל אחת. כידוע, מספר תלמידים כזה בכיתה עומד בתקן של משה"ח, ולכן לא קיבל ביה"ס תקצוב לפתיחת כיתה נוספת.

מעיריית יקנעם נמסר, כי ראש העיר, סימון אלפסי, פנה לפני פתיחת שנת הלימודים להנהלת ביה"ס וביקש ממנה לצמצם את מספר התלמידים בכיתות. לבסוף הוחלט, כי העירייה תישא במימון העלויות של הכיתה הנוספת, בסך של כ-250 אלף ש"ח, במטרה לעודד מצוינות בקרב התלמידים. כתוצאה מכך, הכיתה הגדולה ביותר השנה בשכבה ז' באורט אלון היא כיתת מופת, שבה לומדים כ-33 תלמידים מצטיינים. בכל אחת מהכיתות האחרות בשכבה לומדים 30 תלמידים לכל היותר.

מנח"י

■ **להקל** – בשבוע שעבר נפתחו שני בתי"ס חדשים בשכונת אום ליסון בדרום-מזרח ירושלים. באירוע השתתפו שרת החינוך, יולי תמיר, ראש עיריית ירושלים, אורי לופוליאנסקי, ומנהל מנח"י, בן ציון נמט. בתום האירוע השתתפה שרת החינוך במפגש עם מנהלי בתי"ס של המגזר הערבי במזרח העיר. בשני בתיה"ס החדשים יש 30 כיתות לימוד. מעיריית ירושלים נמסר, כי בבתיה"ס הוקמו גם מעבדות לימוד מתקדמות למדעים, חדרי מחשב, ספריות ועוד. בתיה"ס הוקמו במסגרת תוכנית משותפת למשה"ח ולעיריית ירושלים. על פי התוכנית ייבנו בשנים הקרובות

מאות כיתות לימוד במזרח העיר, במטרה להקל על מצוקת הכיתות הקיימת בבתיה"ס במגזר הערבי.

מחוז ירושלים

■ **נמוך יותר** – עיריית בית שמש פרסמה לקראת פתיחת שנת הלימודים נתונים על שיעור הזכאות לבגרות בבתיה"ס התיכונים ביישוב, מקרב הלומדים ביה"ב בשנת תשס"ז. על פי הנתונים, שיעור הזכאות בביה"ס ברנקו א' היה 36%, בביה"ס ברנקו 72%, בביה"ס גילה 78%, בביה"ס נווה 90%, בביה"ס כה תאמר 77%, בביה"ס קריית חינוך 77.4%, בביה"ס שעלי תורה 78.8%, בתיכון פירסט 24%, ובתיכון וינגרטין 83.3%. על פי נתוני העירייה, שיעור הזכאות לבגרות הממוצע בבתיה"ס ביישוב עמד בתשס"ז על 60% מקרב תלמידי הי"ב. יש לציין, כי בתיכונים בבית שמש למדו רק כ-55% מתלמידי הי"ב שהתגוררו בתשס"ז ביישוב. ממוצע הזכאות של כל התלמידים תושבי בית שמש, גם אלה שלמדו מחוץ ליישוב, היה נמוך הרבה יותר – כ-50%.

מחוז תל אביב

■ **מאיץ** – פרופסור עילם גרוס מהמחלקה לפיזיקה במכון ויצמן למדע, נמנה עם אלפי מדענים מרחבי העולם, השותפים לניסוי המדעי במאיץ החלקיקים הענק בשווייץ. ביום חמישי שעבר הרצה גרוס על הניסוי בפני התלמידים הלומדים בחמד"ע – המרכז לחינוך מדעי של עיריית תל אביב. במרכז גם נפתחה בשבוע שעבר תערוכת צילומים מהמאיץ בשווייץ, ובמבואת הבניין הוקרן סרט המתאר את מטרות הניסוי. מרכז חמד"ע משמש קמפוס מדעי לבתיה"ס העל יסודיים בתל אביב-יפו במקצועות פיזיקה, כימיה ומדע חישובי. במרכז חמד"ע לומדים תלמידים מ-18 בתי"ס מקצועות אלה ברמה מורחבת לבגרות.

■ **אות הוקרה מקורי** – הגננת רונית ניהלה במשך 24 שנה את גן 27 ב' ברחוב השורה ברמת גן. מהעירייה נמסר, כי הגננת והגן היו פופולאריים מאוד, והפכו לשם דבר בקרב הורים ותלמידים. בעקבות הודעתה של הגננת על פרישתה מעבודתה, החליטו ראש העיר, צבי בר, אנשי אגף החינוך וועד ההורים להעניק לה "אות הוקרה מקורי" – לקרוא לגן מעתה "גן רונית". מהעירייה נמסר, כי בפעולה זו חרגה העירייה ממדיניותה לתת לגנים ביישוב מספרים כשמות.